

DZIENNIK WILEŃSKI

REDAKCJA I ADMINISTRACJA: Wilno, Mostowa 1. Telefon Redakcji: Administracji i Drukarni 12-44. Redakcja otwarta od 11 do 16 i od 19 do 24-ej. Administracja czynna w dni powszednie od 9 do 20-ej, w niedziele od 12 do 13-ej. „Dziennik Wileński” wychodzi codziennie.

PRENUMERATA: miesięczna 4 zł., z odroczeniem i przesyłką pocztową 22 zł. 4 gr. 80, zagranicą 8 zł.
OGŁOSZENIA: za wiersz 1000 znaków przed tekstem 10 gr., w tekście (6 linijowa) 25 gr., po tekście (10 linijowa) po 12 gr., nekrologi przed tekstem po 25 gr. Ogłoszenia cyfrowe, skomplikowane i z zastrzeżeniem miejsca o 25 proc. drożej. Terminy druku mogą być przez Administrację dowolnie zmieniane.
Konto czekowe w P. K. O. Nr. 80187.

W pierwszą rocznicę śmierci

ARNOLDA MOZERA

w sobotę dn. 24-go września 1932 r. w kościele parafialnym w Nowej Wilejce o g. 9 ej odbędzie się nabożeństwo żałobne, na które krewnych, przyjaciół i znajomych zaprasza

RODZINA.

Żydostwo w starożytności. — Upadek cesarstwa rzymskiego. — Żydzi a islam. — Walka żydów z chrześcijaństwem średniowiecznym. — Reformacja i wojny religijne. — Żydzi a masoneria. — Rewolucja francuska. — Żydzi a rozbiory Polski. — Żydzi a zmartwychwstanie Polski. — Finansjerzy żydowska. — Socjalizm. — Sjonizm. — Bolszewizm —

oto najważniejsze rozdziały
jedyną polską historię o żydach p. t.

ZMIERZCH IZRAELA

HENRYK ROLICKI

Stron 420, form. 24 x 16 cm.

Cena 10 zł.

DO NABYCIA

W ADMINISTRACJI DZIENNIKA WILEŃSKIEGO

Skład główny w Admin. „Myśli Narodowej”, Warszawa, Aleja Jerozolimskie 17 m. 5.

Delegacja T-wa zbliżenia polsko - lotewskiego wyjechała do Rygi.

RYGA. W piątek dnia 23 bm. przybyła do Rygi z Warszawy delegacja T-wa zbliżenia polsko-lotewskiego. Na czele delegacji stoi sen. Kamiński. W skład jej wchodzi sen. Ewert, b. minister Giliw, prof. Lot, dyrektor departamentu Trzebiakowski, b. wojewoda warszawski Sołtan, b. minister Olszewski W. elhorski z Wilna, sen. Iwanowski i szereg

innych osób. Delegacja zabawi w Rydze 3-4 dni.

W sobotę odbędzie się wspólne posiedzenie ryckiego i warszawskiego towarzystw zbliżenia polsko-lotewskiego. Tegoroczna delegacja odbędzie się na cześć gości polskich. W niedzielę goście polscy udadzą się do Kemmeru i nad morze. W poniedziałek nastąpi powrót do Warszawy.

Wieniec z nakazów płatniczych ofiarowany p. staroście w Białej-Podlaskiej.

„Dzień Kresowy” grodzieński organ miejscowej sanacji w numerze z dnia 21 września donosi:

W związku z dożynkami w Białej-Podlaskiej, które się odbyły na podwórzu miejscowego sejmiku, wśród wielu wieńców,

doręczonych p. Staroście, „wyróżnił” się oryginalny wieniec z nakazów płatniczych, podany przez przedstawicieli „Kółka rolniczo-go”. Przy tem przedstawiciele zaznaczyli: „Przyjm, Panie Starosto to, co dostajemy i co z całego serca oddajemy”.

Przed zebraniem Centralnego Komitetu Komunistycznego w Moskwie.

Nowy kurs polityki gospodarczej?

MOSKWA (Pat). Rozpoczynające się w dniu 25 b. m. doroczne obrady plenum Centralnego Komitetu Partii Komunistycznej zapowiadają się niezwykle sensacyjnie. W/g uprzedzonych pogłosek, obiegających moskiewskie koła polityczne, mają być powzięte uchwały, poważnie zmieniające dotychczasową wewnętrzną politykę gospodarczą Z. S. S. R.

Tempo inwestycyjne ma być poważnie zahamowane i przystosowane do realnych możliwości gospodarczych, wszystkie zaś wysiłki rządu mają być zwrócone w kierunku polepszenia zaopatrzenia ludności. Decyzje takie miałyby być spowodowane przede wszystkim coraz dotkliwszym odczuwaniem kryzysu światowego przez gospodarkę sowiecką oraz koniecznością „włania w masę nowego ducha” w drodze polepszenia ich bytu.

W/g tychże pogłosek, w miarodajnych sferach partii rządzącej ma przeważać zdanie, że obecne trudności rządu sowieckiego w dziedzinie polityki wiejskiej są spowodowane w pierwszym rzędzie praktykami niższej administracji podczas wzmocnienia kolektywizacji. Dalsza polityka w tej dziedzinie polegać ma na utrzymaniu wedle możliwości t. zw. liberalnego kursu w stosunku do wsi, dalej na ochronieniu istniejących kolektywów przed rozpamiętaniem się przez zwracanie większej uwagi na interesy każdego z członków kolektywu oraz na zaniechaniu w dalszej akcji kolektywizacyjnej wszelkich innych metod poza perswazją i zachętą.

Oznaczałoby to częściowe uznanie przez rządzący kierunek tej dawnej „opozycji prawicowej”, domagającej się zwolnienia tempa inwestycji i ulg dla chłopów.

Wedle tych doniesień, sprawy sowieckiej polityki zagranicznej nie będą na obecnym plenum C. K. Partii Komunistycznej omawiane ze względu na nieobecność w Moskwie komisarza Litwinowa. Żadnych poważniejszych zwrotów w tej dziedzinie oczekiwano nie należy przed połową listopada, to jest przed wyborami w Niemczech i wyborami prezydenta Stanów Zjednoczonych, po których Białe Dom ma zdecydować sprawę uznania Sowietów przez Amerykę.

ROZRUCHY BEZROBOTNYCH W ANGLI.

LONDYN. Pat. — W Liverpool odbywały się wczoraj wieczorem demonstracje bezrobotnych, które zakończyły się poważnymi zaburzeniami. Kilkutysięczny tłum bezrobotnych dwukrotnie staczał formalną bitwę z konną i pieszą policją. Około 30 osób zostało zranionych również jeden inspektor policji. Wiele sklepów zostało zdemolowanych. Dokonano około 50 aresztowań. Dopiero około północy nastąpiło częściowe uspokojenie, ale wrzenie w mieście trwa nadal. W sobotę i niedzielę miały miejsce również poważne zaburzenia w pobliskim Birkenhead. Cały okręg liverpoolski jest obecnie terenem ciągłych zaburzeń wśród bezrobotnych, których postawa staje się z dnia na dzień bardziej rozpaczliwa i

groźna. Liverpool liczy wśród warstw robotniczych 40 proc. bezrobotnych. Ogółem w Liverpool i kilku sąsiednich miastach fabrycznych liczba bezrobotnych dochodzi do pół miliona. LIVERPOOL. Pat. — W dniu 22 b. m. doszło do nowych rozruchów, spowodowanych przez bezrobotnych. Mianowicie kilku osobników usiłowało wygłosić przemówienie do tłumu bezrobotnych, który mimo wezwań policji nie chciał się rozjechać. Tłum zajął wobec policji wrogie stanowisko. Po nadejściu posiłków policja przystąpiła do rozpraszania tłumu, z którego posypały się na policję kamienie. Ostatecznie po użyciu pałek gumowych przez policję tłum rozproszono. Jest kilka osób rannych,

Przygoda b. ministra pruskiego w Kopenhadze.

Jak donoszą z Kopenhagi do „ABC”.

Były pruski minister spraw wewnętrznych, socjalista Grzesiński, udał się na zaproszenie duńskich socjalistów do Kopenhagi. Wczoraj miał w tamtejszym domu związkowym wygłosić odczyt o politycznej sytuacji w Niemczech.

Na odczytyte wybuchła niestychająca awantura. Mianowicie na salę dostali się komuniści, którzy wchodzącego na trybunę Grzesińskiego powitali okrzykami: „Krwawy pies! Socjaliści wzniesli okrzyk: „Wolność słowa!” — i na chwilę nastąpiła cisza. Po pierwszych jednak słowach Grzesińskiego na trybunę posypały się grad zginiłych pomidorów. Kika pomidorów ugodziło Grzesińskiego, tak, że z twarzą oczekującą czerwonym sokiem, musiał zejść z trybuny.

Miedzy komunistami, a socjalistami wywiązała się na sali bójka. Urządzenie zostało zdemolowane. Po 20 minutach udało się socjalistom wyrzucić komunistów z sali. Wówczas Grzesiński rozpoczął swój odczyt, w czasie którego powiedział, że jeśli dotąd robotnikom nie udało się zdobyć większości w parlamentach, to winę tego ponoszą komuniści.

Tymczasem przed gmachem domu związkowego zgromadził się wielki tłum komunistyczny. Gdy Grzesiński opuszczał salę znowu rozpoczęła się przeciwko niemu wroga demonstracja. 150 policjantów uzbrojonych w pałki gumowe z trudem przywróciło porządek. Szereg osób rannych.

Pod ochroną policji udał się Grzesiński do hotelu, gdzie oświadczył dziennikarzom, że od

Pogłoski o rekonstrukcji gabinetu francuskiego.

PARYŻ (Pat.) W-g pisma „Le Petit Bleu”, po wyborach do Senatu francuskiego ma nastąpić zmiana gabinetu. Nie wiadomo dotychczas, przy jakich okolicznościach ma dojść do tego, że przynajmniej nie się o tem nie wspomina. Premierem przyszłego gabinetu miałby zostać Chauvins. Herriot pozostanie nadal ministrem spraw zagranicznych, Laval przejdzie do sprawiedliwości.

Wzrost bezrobocia w Niemczech.

BERLIN (Pat.) W-g wykazu Urzędu Pośrednictwa Pracy, w pierwszej połowie września r. b. ilość bezrobotnych zarejestrowanych wynosiła 5261 tysięcy osób.

W tym okresie ilość bezrobotnych wzrosła o 38 tysięcy w porównaniu ze stanem z końca ubiegłego miesiąca.

34 lat pracy politycznej nigdy nie wydarzyło mu się nic podobnego, jak teraz w Kopenhadze.

Jak hitlerowcy wyobrażają sobie „Pangeurope”

Czasopismo „Pangeuropa”, wydane przez p. Caudenhovego, zorganizowało ankietę na temat Stanów Zjednoczonych Europy. Kwestionariusz dostał się także do rąk hitlerowca Kubego, obecnie prezesa wielkiego klubu hitlerowców w sejmie pruskim. Polityk narodowo-socjalistyczny odpisał: „Uważam europejski związek państw za pożądany pod następującymi warunkami:

1) Znosi się wszystkie zobowiązania narzucone Niemcom hanebnym traktatem Wersalskim.
2) Francuskie państwo rozbójnicze (der französische Raubstaat) zobowiązuje się zapłacić Niemcom odszkodowanie za gwałty popełnione przez białe i kolorowe hordy w Nadrenji, zagłębiu Ruhry i Górnym Śląsku.
3) Niemieckie mniejszości w Polsce, Czechosłowacji, Danii, Belgii, Włoszech i Jugosławii otrzymują prawo opowiedzenia się drogą plebiscytu za Wielkimi Niemcami.
4) Austria, Alzacja i Lotaryngia, niemiecka Szwajcaria, Lichenstein, Luksemburg, Gdańsk i Kłajpeda wracają do Niemiec na podstawie swego składu narodowościowego.

5) Dolnoniemiecka Flandria odłącza się od romańskich Walonów i otrzymuje prawo przyłączenia się do Holandii.
6) Przewodnictwo w tym europejskim związku narodów otrzymuje naród, który jedynie może rościć sobie do tego pretensje, dzięki swej liczbie, swej historii i swej kulturze: Niemcy.
7) Sumy wymuszone na Niemcach przez tak zwane państwa zwycięskie a raczej rozbójnicze) będą zwrócone Niemcom.

Tak pisał wybitny hitlerowiec, kierujący polityką 160 posłów w „brunatnych koszulach”, a zatem posiadający z pewnością pewne wyrobienie polityczne. Zwykli szeregowcy mają zapewne apetyty jeszcze większe.

GANDHI GŁODUJE.

POONA (Indje) (Pat). Dzień dzisiejszy upłynął na rokowaniach między przedstawicielami rozmaitych kast hinduskich a delegatami parjasów w celu ustalenia porozumienia, co pozwoliłoby Gandhiemu na przerwanie głodówki. Wieczorem odwiedził Gandhiego w więzieniu delegacja obradujących, która spędziła z Gandhim dwie godziny. Delegaci oświadczyli, że rozmowa ich z Gandhim miała charakter bardzo serdeczny i że mają nadzieję doprowadzić jutro do pomyślnego uregulowania zagadnienia. Wśród osób, które odwiedziły dziś Gandhiego, znajdowała się jego żona, przewieziona przez władze angielskie specjalnie w tym celu z więzienia w Ahmedabad. Głodówka trwa już 60 godzin. Gandhi fizycznie jest osłabiony, ale czuje się bardzo dobrze pod względem psychicznym. Noc spędził na podwórzu więziennym w towarzystwie swego syna Devidasa i byłego przewodniczącego kongresu indyjskiego Patela.

Gdy w Genewie radzą nad rozbrojeniem.

KONIEC MANEWRÓW NIEMIECKICH.

BERLIN (Pat). Tegoroczne manewry jesienne zakończyły się w dniu 22 b. m. w południe. Do decydującej potyczki doszło dopiero w czwartek rano. W/g sprawozdań korespondentów dzienników berlińskich, armia czerwonych, atakując ze wschodu, wykazała przewagę nad niebieskimi, broniącymi dostępu do Berlina. Obecnie dowództwo manewrów przystąpiło do szczegółowej oceny przeprowadzonych operacji.

PARYŻ (Pat). Omawiając manewry niemieckie nad Odrą, komunikat agencji Havasa zaznacza między innymi:

Cel strategiczny manewrów Reichswehry jest obecnie widoczny. Armia niemiecka, chroniąca Berlin, nie zdołała utrzymać frontu na linii Odry, a decydujące operacje będą się odbywać na lewym brzegu rzeki, prawie że pod bramami Berlina. Manewry na wschodzie Rzeszy mają wykazać dwa charakterystyczne fakty — że najędźca, rozporządzając nowoczesnym sprzętem wo-

jennym, przez okrążenie wykonane przy pomocy jednostek zmotoryzowanych może zmusić nieprzyjaciela, bez względu na jego przewagę liczebną, do przegrupowania wojsk oraz że rzeka Odra nie ma dziś żadnej wartości obronnej, jaką jej dawniej przypisywano. Jednostki zmotoryzowane kawalerii mogą bez wielkich trudności pokonać taką przeszkodę. W ten sposób armia czerwona przebyła Odrę bez poważniejszych trudności ze strony oddziałów niebieskich. Odra nie może zatem być utrzymana jako linia obronna, a tem samem nie może bronić granicy Rzeszy. — Powyższa wiadomość świadczy wymownie, że omawiane manewry niemieckie jako przedwzrostki na celu wykazanie w sposób naczynny opinii międzynarodowej, w szczególności czynnikiem decydującym w Genewie, rzekomego militarnego uposiedzenia Niemiec i słuszności ich żądań równouprawnienia w dziedzinie zbrojeń.

Japonia grozi wystąpieniem z Ligi Narodów.

NOWY YORK (Pat). Japoński chargé d'affaires w Waszyngtonie Hiroshi Saito oświadczył, że Japonia nie będzie się wahała ani minuty, by wystąpić z Ligi Narodów, o ile zmusi ją do

tego raport komisji Lyttona. Japonia — oświadczył chargé d'affaires — nie ma żadnych powodów do obaw, jeżeli komisja Lyttona widziała fakty takimi, jakimi istotnie się przedstawiały.

Niemcy i Włosi na manewrach sowieckich.

MOSKWA (Pat). Na manewrach białoruskiego okręgu wojskowego pod Smoleńskiem bawi

5 wyższych oficerów Reichswehry i 4 oficerów włoskich, którzy specjalnie przybyli do ZSRR.

Burzliwe posiedzenie sejmiku pruskiego.

BERLIN (Pat). Czwartkowe posiedzenie sejmiku pruskiego było bardzo burzliwe. Narodowi socjaliści rozpoczęli obstrukcję, nie dopuszczając do głosu posła niemiecko-narodowego Steuera, który, uzasadniając wniosek swej frakcji o uchylenie uchwały sejmiku, nawołującej urzędników do nieposłuszeństwa wobec komisa-

rycznego rządu, atakował ostro hitlerowców. Przewodniczący sejm dwukrotnie musiał przerywać posiedzenie. Po wznowieniu obrad większość posłów hitlerowskich opuściła salę. Posel niemiecko-narodowy Steuer kontynuował swe wywody przeciwko hitlerowcom, przerywane często śmiechem na ławach lewicy. Zkończył mowa narodowo-socjalistyczny Nikolai uzasadniał zgłoszony we środę wniosek swej frakcji, nawołujący urzędników do podporządkowania się władzom. W czasie głosowania nad szeregiem drobniejszych wniosków sejm odrzucił między innymi wniosek hitlerowców o zawieszenie imunitetu byłego premiera Brauna, przyjął natomiast kilka rezolucji w sprawie akcji pomocy dla górników.

Następnie kontynuowano dyskusję polityczną. Parlamentarna frakcja komunistyczna zgłosiła wniosek o natychmiastowe zwolnienie komisji spraw zagranicznych Reichstagu z następującym porządkiem dziennym: 1) stanowisko wobec sytuacji, jaka powstała po wręczeniu Francji niemieckiej noty w sprawie zbrojeń, 2) sprawozdanie z konferencji lozańskiej.

Odbudowa armji niemieckiej.

BERLIN (Pat). Bawarski związek żołnierzy frontowych zwrócił się do ministra spraw wewnętrznych Gayla z wnioskiem, domagającym się rozpisania plebiscytu w sprawie odbudowy armji niemieckiej na zasadzie powszechnego obowiązku służby wojskowej. Celem plebiscytu jest ogłoszenie ustawy, na podstawie której ważność V części traktatu wersalskiego my był formalnie uchylona, zaś odbudowa armji niemieckiej przeprowadzona będzie na podstawie powszechnego obowiązku służby wojskowej w jak najszerzym zakresie.

Raport Lyttona.

GENEWA (Pat). W dniu dzisiejszym nadszedł do Genewy raport komisji Lyttona. Raport obejmuje 400 stron druku. Obecnie będzie on tłumaczony na język francuski. Opublikowanie raportu nastąpi za 10 dni. Nie jest jeszcze zdecydowana kwestja, kiedy raport będzie dyskutowany przez Radę Ligi. Wszyscy są zgodni co do tego, że należy pozostawić rządowi, w szczególności specjalnie zainteresowanym, czas na przestudiowanie tego raportu. Istnieje różnica poglądów co do długości tego okresu.

Drobne wiadomości. W sprawie redukcji godzin pracy.

GENEWA (Pat). Rada Administracyjna Międzynarodowego Biura Pracy prowadziła w dn. 22 b. m. dalszą dyskusję w sprawie redukcji liczby godzin pracy w tygodniu do 46 godzin. Przedstawiciele rządów i pracodawców sprzeciwiali się naogół zwolnieniu w tej sprawie konferencji przygotowawczej przed końcem r. b.

Kary cielesne w szkołach niemieckich.

HAMBURG (Pat). Władze szkolne w Hamburgu wydały rozporządzenie, dopuszczające kary cielesne w szkołach w wypadkach stałego kłamstwa, lenistwa lub nieposłuszeństwa, powtarzającej się ucieczki ze szkoły lub nieuczciwości. Uderzenia w głowę są niedozwolone.

W ręk bandytów chińskich

NEW CHWANG (Pat). Angielska para miss Pawley i Corkran, porwani swego czasu przez bandytów chińskich, przestali w tych dniach list do ojca panny Pawley, podkreślając, że bandyci grożą odcięciem im uszu, które przesiła następnie ojcu, jeżeli okup nie zostanie w najbliższej przyszłości zapłacony.

KOMUNIKAT ZARZĄDU OKRĘGOWEGO STRONNICTWA NARODOWEGO W WILNIE.

Dnia 9 października o godz. 12 i pół w Melej Sali Miejskiej przy ul. Końskiej 1 odbędzie się Zgromadzenie Stronnictwa Narodowego, w którym wezmą udział członkowie Stronnictwa z Wilna oraz zamiejscowi. — Wstęp za zaproszeniem imiennym, które wyśle Sekretariat Stronnictwa od godz. 11-3 (Orzeszkowej 11). — Prosimy między innymi o zgłoszenie się po karty wstępu. — Na Zgromadzenie omówiona zostanie wstrętna sytuacja polityczna i gospodarcza Polski. — Obowiązkiem każdego narodowca jest przybyć na to Zgromadzenie.

KRONIKA.

Bezdomni.

W związku z ostatnimi eks-
misjami w Wilnie zwiększyła się
liczba bezdomnych. Na dzień 15
września liczone 350 bezdomnych,
znajdujących się w Wilnie. Wśród
tej ilości około 100 osób pocho-

dzi z powiatów Wileńszczyzny,
reszta są to mieszkańcy Wilna.
Bezdomnymi zaopiekować się
ma opieka społeczna Magistratu
m. Wilna.

4 miliony 500 tys. zaległości w podatku przemysłowym.

Według uzyskanych informac-
cji ze sfer dobrze poinformo-
wanych, zaległości w podatku

przemysłowym Wileńszczyzny wy-
noszą około 4 mil. 500 tys. złotych.

JAKA DZIŚ BĘDZIE POGODA?

Przeważnie pogodnie przy słabych wiatrach z kierunków zachodnich. Noc zimna (temperatura zaledwie parę stopni powyżej zera). Rankiem chłodno (temperatura od 5-7 stopni). Dniem lekkie ocieplenie.

SPRAWY MIEJSKIE.
— **Roboty kanalizacyjne na Zarzeczcu.** Na ul. Zarzecznej prowadzone są obecnie roboty kanalizacyjne celem połączenia tej dzielnicy z siecią kanalizacyjną śródmieścia.

Przystąpiono do wykopania kanału przeszło 6 metrów głębokiego o znacznej szerokości. Kanał ten będzie służył do przeprowadzania pod Wileną ścieków i kierowania ich do kanału, przechodzącego ul. św. Anny. Na skutek powyższych robót w najbliższych dniach wstrzymane zostanie na ul. Zarzecznej ruch kołowy. Ulica zamknięta zostanie na przeciąg 14 dni. Wszystkie kondukt pogrzebowe, dające na cmentarz Bernardyński, a także wszystkie pojazdy zjadające w kierunku Wilek kierowane będą przez ul. Popowską, Holendernię i ul. Kościuszkę.

— **Narady w Magistracie w sprawie komunikacji autobusowej.** Dziś na godz. 9 rano zwołane zostało w Magistracie posiedzenie radzieckiej Komisji do spraw komunikacji miejskiej. Na posiedzeniu tem przedstawił sekcji technicznej wystąpił z dłuższym referatem informacyjnym w sprawie uchybień umowy ze strony Towarzystwa Mlejskiego i Zamiejscowych Komunikacji. Na posiedzenie to zaproszony został również przedstawiciel Arbo-
na dla udzielenia wyjaśnień i ewentualnego odparcia stawianych zarzutów.

— **Asfaltowanie rowków klinkierowych.** Począwszy od 26 b. m. kierownik robót budowy jezdni klinkierowej na ul. Zamkowej przystąpi do asfaltowania nowej jezdni na przestrzeni od ul. Królewskiej do poczty. Asfalt w stanie gorącym będzie lany w szwy między spoinami poszczególnych kostek. Roboty te nie mogą być rozpoczęte natychmiast ze względu na konieczność wysuszenia klinkieru po ostatnich deszczach.

W ten sposób władze miejskie liczą że oddanie ul. Zamkowej do użytku nastąpi 8-go względnie 9 października. Następnie rozpoczęta zostanie budowa jezdni klinkierowej na ul. Wielkiej, aż do gmachu ratusza.

— **Projekt przeniesienia szpitala gruźliczego dla dzieci do szpitala św. Jakóba.** Jak się dowiadujemy, w Magistracie rozważany jest obecnie projekt skasowania szpitala dla dzieci gruźliczych przy ul. Letniej na An-tokolu. Szpital ten ma być przeniesiony do szpitala św. Jakóba. W tym celu ma być odpowiednio przerobione jedno ze skrzydeł szpitala św. Jakóba. Przeniesienie tego szpitala do gmachu szpitala św. Jakóba jest jednym z posunięć polityki naszego samorządu, który zmierza do koncentracji szpitali w jednym miejscu, co zmniejszyć ma koszty administracyjne.

Pozostałe budynki po szpitalu na ul. Letniej po odpowiednim remoncie i dezynfekcji mają być użyte na pomieszczenie schroniska.

— **5.417 bezrobotnych.** Podług ostatnich danych Wilno miało liczyć 5.417 bezrobotnych. W stosunku do tygodnia poprzedniego bezrobocie zmniejszyło się o 32 osoby.

Wśród bezrobotnych większość stanowią nadal pracownicy umysłowi i robotnicy niewykwalifikowani.

Z MIASTA.

— **W Herbariarni** dla bezrobotnej inteligencji Zaułek Dobroczynny. Za jest jeszcze kilka dyżurów nie w zupełności wypełnionych. Panie które mogłyby poświęcić kilka godzin w tygodniu tejże pracy łaskawie zgłaszają się w Herbariarni między 9-tą a 12-tą lub między 5-tą a 8-mą godziną po południu.

W Herbariarni można nabyć bloczki 3 zł. na 30 porcji — i ofiarować komuś ze znanych sobie bezrobotnych (umysłowo pracujących) inteligentów.

Zwracamy się też z gorącą prośbą do ludzi, którym niedoła inteligencji bezrobotnej nie jest obojętną o ofiary w produktach lub pieniężne.

Wykrycie nadużycia na betoniarńi miejskiej Brak kontroli magistrackiej.

W dniu 17 września kilku robotników miejskich, wracając z pracy zauważyło, iż z betoniarńi miejskiej wyjechały 2 firy z cementem, z których jedna została skierowana na ul. Kwaszelną i zajechała do bramy domu Nr. 19, gdzie kilka wózków z cementem transportowca magistracki przy wydziale drogowym p. Adam B-zowski sprzedał prywatnie właścicielowi wymienionego domu Lejbie Kowarskiemu. O tym fakcie robotnicy zakomunikowali na piśmie p. prezydentowi miasta, który polecił wydziałowi kontroli przeprowadzić ścisłe dochodzenie.

Mówią że jest to tylko wstępem do wykrycia licznych nadużyć, bo jak chodzą pogłoski, sprzedawanie materiałów miejskich trwa już od dłuższego czasu. Dziwnem się wydaje, że wydział drogowy Magistratu n'e wie, gdzie i ile potrzeba mu materiału przy robotach miejskich i tem daje możność sprzedawania osobom prywatnym znacznej ilości tego materiału.

GIEŁDA ZBOŻOWO-TOWAROWA I LNIARSKA W WILNIE.

Postanowieniem Ministra Przemysłu i Handlu w porozumieniu z Ministrem Skarbu oraz Ministrem Rolnictwa i Reform Rolnych z dnia 14 lipca r. b. został zatwierdzony statut Giełdy Zbożowo-Towarowej i Lniarskiej w Wilnie.

Obrót Giełdy obejmuje plody gospodarstw rolnych i leśnych, wyroby z nich oraz odpadki, w szczególności: zboża wszelkiego rodzaju, strączkowe, nasiona, warzywa, okopowe, owoce, len we wszystkich postaciach, konopie, ziola lecznicze, grzyby, drzewo i wyroby drzewne, produkty suchej destylacji drzewa, terpentyny, wyroby mylnarskie, drożdże, oleje roślinne, paszę, ryby, raki, nabiał, jaja, miód i wosk pszczelny, tusze zwierzęce, konserwy, skóry surowe i wyprawione, pierze, puch, szczecinę, wełnę, kości, oleje, wino, piwo, miód do picia, ocet oraz interesy pomocnicze: ubezpieczenia, przewozy, lombardowanie, spedycje, magazynowanie i t. p. w zakresie towarów wymienionych. Na mocy ustawy o państwowym podatku przemysłowym — transakcje kupna-sprzedaży wszelkiego rodzaju zboż i ziemiopłodów, dokonywane na giełdach krajowych, a udowodnione prawidłowo księgami handlowymi i kartami umów giełdowych, spisaniem przez przysięgłych maklerów giełdowych, są zwolnione od podatku przemysłowego od obrotu.

Na mocy uchwały Komitetu Organizacyjnego Giełdy Zbożowo-Towarowej i Lniarskiej w Wilnie zostały ustanowione następujące opłaty dla członków tworzącej się Giełdy: 1) Opłaty członkowskie (półroczne): zł. 90.— dla większych firm w Wilnie; zł. 60.— dla mniejszych firm w Wilnie i dla większych firm poza Wilnem; zł. 30.— dla pozostałych firm i gospodarstw rolnych. 2) Jednorazowa opłata wpisowego wynosi:

zł. 45.— dla większych firm w Wilnie; zł. 30.— dla mniejszych firm w Wilnie i dla większych firm poza Wilnem; zł. 15.— dla pozostałych firm i gospodarstw rolnych. Do grupy firm większych w m. Wilnie i poza Wilnem zalicza się przedsiębiorstwa przemysłowe i handlowe, których obrót w roku poprzednim stanowił ponad 100.000 zł. w stosunku rocznym, do grupy firm mniejszych w m. Wilnie i poza Wilnem zalicza się pozostałe firmy przemysłowe i handlowe oraz gospodarstwa rolne. Firmy nowopowstałe zaliczane są do tej lub innej grupy na podstawie decyzji Rady Giełdowej.

Wpisy na członków Giełdy poczynawszy od dnia 20 września r. b. przyjmuje Komitet Organizacyjny Giełdy, mający tymczasową siedzibę w lokalu Izby Przemysłowo-Handlowej w Wilnie (ul. Trocka 3).

Wpłaty opłat członkowskich i wpisowego można uiszczać przy zapisach w kasie Izby Przemysłowo-Handlowej, wzgl. na konto P. K. O. tejże Izby Nr. 62000 z adnotacją na odwrocie blankietu nadawczego, iż pieniądze przeznaczone są dla Komitetu Organizacyjnego Giełdy.

O terminie Walnego Zebrania członków Giełdy, będą rozesłane specjalne zawiadomienia. Osoby zapisane po dniu 30 września nie mogą rościć pretensyj, że o terminie Walnego Zebrania Konstytuującego, na którym odbędzie się wybory władz Giełdy, specjalnie powiadomione nie będą.

Do głosowania będą uprawnione firmy, które złożyły przepisane deklaracje, zostały przyjęte na członków Giełdy i opłaciły wpisy i składkę półroczną.

Uruchomienie Giełdy przewiduje się w połowie października r. b.

Epidemia tyfusu brzuszego.

W Wilnie wybuchła epidemia tyfusu brzuszego. Władze sanitarne zanotowały już 15 wypadków zasłabnięć na tyfus brzusny i 2 na plamisty. W związku z tem wydano jaknajstrzeższe zarządzenia, przyczem postanowiono przeprowadzić szczegółową inspekcję w tych domach, gdzie zanotowano wypadki zasłabnięcia na epidemję.

Również sygnalizują z Trok, iż na terenie powiatu wileńsko-trockiego szerzy się epidemia tyfusu brzuszego. Do tej chwili zanotowano w poszczególnych

po pol. na ogródkach działkowych na Zwierzynku (Soltaniszki) prowadzonych przez Narod. Organizację Kobiet pod Opieką Tow. Ogródniczego odbędzie się zwięzłe jesienne zebranie członków, na którym, jak co roku, odbędzie się odznaczenie najlepiej prowadzonego ogródka i rozlosowanie krzewów jagodowych ofiarowanych przez Członków Tow. Ogródniczego między stałych działkowców.

Kilka działek będzie jeszcze do wzięcia od zaraz. Projektuje się założenie samorządu działkowców. Wszystkich, którzy się tą sprawą interesują zaprasza Zarząd N. O. K.

— **Zebranie szewców** odbędzie w dniu 26 b. m. o godz. 7 ej w sali przy ul. Metropolitalnej.

— **Walne zebranie** Chrzęś. Związku Krawców i Krawczyń odbędzie się w dniu 26 b. m. o godz. 7 wiecz. punktualnie w centrali chrześ. przy ul. Metropolitalnej 1.

ZABAWY.

— „Dożynki” zostają odłożone na dzień 25 b. m., na niedzielę i odbędzie się w Parku Sportowym o godz. 12. Na program zabawy złoży się:

1) Widowisko „Dożynki”, 2) Występy Gniazda Wil. Tow. Gimn. „Sokół”, 3) Występy chórów, 4) cały szereg atrakcyjnych i niespodzianek przygotowywanych przez Komitet Zabawy.

OSOBISTE.

— **B. Wojewoda wileński p. St. Kirtiklis** (obecnie pomorski) bawił w ciągu ostatnich dwóch dni w charakterze prywatnym w Wilnie. Wczoraj wieczorem p. woj. Kirtiklis odjechał do Torunia.

Właściciele domów w obronie swych interesów.

W odpowiedzi na starania Związku Lokatorów o obronie komornego Związek właścicieli domów uchwalił rezolucję wypowiadającą się przeciw obniżce ustawowego komornego.

Pozatem uchwalono rezolucję następującej treści:

„Ustawa o państwowym podatku od nieruchomości, przewiduje wymiar tego podatku od brutto komornego. Władze wymiarowe obliczają podatek od całego komornego, któreby winno wpłynąć do rąk właściciela domu bez względu na to, czy lokator komorne zapłacił lub nie. Z punktu widzenia sprawiedliwości winien wymiar podatku opierać się na rzeczywistych wpływach komornego, a nie, jak to obecnie ma miejsce, że oblicza się od nieotrzymanego komornego, obciążającego właściciela domu podatku od rzeczy, która nie istnieje.

O ile w ubiegłych latach niepłatność komornego ograniczała się do sporadycznych wypadków, to obecnie wskutek moratorium i liberalnego stanowiska sądu w sprawach eksmisyjnych wstrzy-

muje się coraz więcej lokatorów z płaceniem komornego, i to nietylko lokatorzy-bezrobotni, ale także lokatorzy pracujący i mogący płacić komorne. Są liczne wypadki, że w domach z małymi mieszkaniami nie płaci trzecia część lokatorów komornego, zaś właściciel musi płacić podatek od nieruchomości od całego niezapłaconego komornego. Niezależnie od tego właściciel domu zmuszony jest płacić wszelkie świadczenia asenizacyjne, jak za wodę, wywóz śmieci, opłatę kanałową, kominarszą od całego domu. Do tego dochodzą wydatki na reparacje, podatki, procenty od długów itd.

Takie traktowanie własności nieruchomości miejskiej prowadzi konsekwentnie do kompletnej ruiny właścicieli domów. Mimo orzeczenia Najwyższego Trybunału Administracyjnego, że wydatki, wynikające z art. 7 i 8 ustawy o ochronie lokatorów nie podlegają opodatkowaniu przy wymiarze państwowego podatku od nieruchomości władze wymiarowe nie uwzględniają tych potraczeń.

Pomysł układania kolorowej jezdni.

Dowiadujemy się, że do Magistratu wpłynęła oferta budowy nowych jezdni ze sztucznego kamienia. Ofertę taką za pośrednictwem swego przedstawiciela złożył Syndykat Cementowni.

Wypada tu zaznaczyć, że sztuczny kamień wykonywany jest na podobieństwo płyt betonowych. Głównym materiałem składowym jest cement porcelanowy. Zaletą kamienia sztucznego jest również to, że może on być barwiony na rozmaite kolory, tworząc w ten sposób jezdnię optycznie bardzo efektowną.

Do oferty tej, jak się dowiadujemy, czynnik miarodajny ustosunkowały się przychylnie, proponując Syndykatomu wykonanie na własny koszt odcinka jezdni o powierzchni 200 metrów². O

ileby próba ta dała pomyslnie rezultaty i jezdni okazała się praktyczną, Magistrat zastosowałby kamień sztuczny w szerszym zakresie przy budowie jezdni nowoczesnych.

Ze swej strony Syndykat zaproponował wykonanie na własny koszt większego odcinka jezdni z tem, że koszty budowy zostaną przez Magistrat uregulowane po upływie okresu gwarancyjnego, mniejszej po upływie kilku lat. W ten sposób jezdnię z kamienia sztucznego otrzymałaby cała ul. Gdańska.

W sprawie tej ostateczna decyzja jeszcze nie zapadła, w każdym bądź razie, jak już zaznaczyliśmy wyżej, ma ona duże szanse powodzenia.

Zmniejszenie spożycia a „sztywne ceny”

Konieczność i celowość rewizji dotychczasowej polityki kartelowej i monopolowej wykazywano i uzasadniano wielokrotnie.

Najbardziej bijącym w oczy dowodem szkodliwej polityki kartelowej i monopolowej są „sztywne ceny”. Mimo przystosowywania się całego aparatu wytwórczego do zmienionych warunków życia w kryzysie, kartele i monopole idą własnymi drogami. — Rzecz oczywista, że taki brak zrozumienia nowych potrzeb życia odbija się twardo na interesach kartelów i monopolów. Spożycie artykułów przemysłu skartelizowanego i monopolu nadal się zmniejsza. Jest to zjawisko wielce charakterystyczne, gdyż w szeregu gałęzi przemysłu spadek wytwórczości i spożycia został już zahamowany. Odnosi się to do przemysłu włókienniczego, skórzanego, artykułów spożywczych itp.

Stale spadek spożycia niektórych artykułów skartelizowanych i monopolowych wykazują poniższe cyfry: zbyt węgla wyniósł w pierwszym siedmiu miesiącach r. b. — 8,4 milj. tonn (w powyższym okresie 1931 r. — 10,1 milj. t.); cement — 214,7 tys. t. (318,4 t.); nafta — 43,4 tys. t. (52,2 tys. t.); cukier — 174,3 tys. t. (191,8 tys. t.); drożdże — 47,6 kwint. (50,2 tys. kw.); tytoń — 326,2 tys. zł. (376,8 tys. zł.); spirytus — 12.205 tys. litrów 100 proc. (16.283 tys. litrów); sól jadalna — 149,3 tys. t. (153,4 tys. t.). Wreszcie zapalki 58.108 skrzyń po 5.000 pudełek (61.027 skrzyń).

Spadek spożycia, jak wynika z powyższego, jest duży. Skądinąd wiadomo o ciągłych re-

dukacjach personelu administracyjnego i robotniczego w przedsiębiorstwach monopolowych i kartelowych. Dąłoby się temu częściowo zaradzić, gdyby zarówno kartele, jak i państwo w przedsiębiorstwach monopolowych obniżyły ceniki za swoje produkty. Doraźny skutek byłby niewątpliwie ten, że wzrosłoby spożycie wśród szerokich rzesz ludności.

Potanie pieniędzy.

„Wiener Allg. Ztg.” wywodzi że międzynarodowe rynki pieniężne stoją obecnie pod znakiem ponownego potania pieniądza. Najważniejszym wypadkiem w tej dziedzinie jest uchwalenie prze-ważającą większością konwersji francuskiej pożyczki państwowej. Konwersja ta jest tylko nowym dowodem ogólnego potania pieniądza.

Jakkolwiek oczekiwane w Londynie obniżenie dyskonta Banku Angielskiego nie nastąpiło w zeszłym tygodniu, stopy procentowe na rynku wolnym osiągnęły ponownie minimum. Dyskonto prywatne spada, a kredyty krótkoterminowe stoją ofiście do dyspozycji. Najdramatyczniej objawia się plynność pieniądza w Szwajcarii, gdzie banki liczą za wkładki koszty, zamiast płacić procenty. Procenty posiadają obecnie tylko nominalne znaczenie.

Od Administracji.

Wszystkim naszym Sz. Prenumeratorom zamieszczam, którzy zalegają z opłatą prenumeraty „Dziennika Wileńskiego” będziemy zmuszeni bezwzględnie wstrzymać przysyłanie pisma z dnem 1 Października

Odezwa maturzystów.

Zarząd Kola Rolników Studentów U. S. B. w Wilnie przesyła nam następującą odezwę:

Maturzystki i Maturzyści! Wstępując na uniwersytet, pamiętajcie, że Polska, jako kraj przedewszystkiem rolniczy, odczuwa wciąż silnie brak fachowych i wykształconych rolników. Zapisujcie się w szeregi słuchaczy Studium Rolniczego Uniwersytetu Stefana Batorego w Wilnie.

Coraz lepiej rozwijające się „Studjum Rolnicze” obejmuje cztery lata nauki i w roku bieżącym wypuściło ze swych murów pierwszych w historii Uniwersytetu Stefana Batorego inżynierów rolnictwa.

Zapis na Studium Rolnicze przyjmuje sekretariat wydziału Matematyczno-Przyrodniczego U. S. B. — gmach główny (wejście od ul. Uniwersyteckiej) tylko do 1. X. r. b. Wszelkich informacji co do warunków studiów udzieli i zapisy na członków Kola przyjmuje Zarząd „Kola Rolników” w lokalu własnym, ul. Zakretowa 23—18 (wejście od ul. Sierakowskiej). Zamieszającym udzieli informacji za nadesłaniem znaczka na odpowiedź.

We własnym, dobrze zrozumianym interesie Koleżanki i Koleżdy spieszc! ZARZĄD KOLA ROLNIKÓW STUDENTÓW U. S. B. w Wilnie.

KTO WYGRAŁ NA LOTERJI?

W dwunastym dniu ciągnięcia 5-jej klasy 25-jej polskiej loterii państwowej większe wygrane padły na numery następujące:

Zł. 10.000 na Nr. 99056.
Zł. 5.000 na N-ry: 36974 95264.
Zł. 3.000 na N-ry: 85950 95290 105848 124621 150716.
Zł. 2.000 na N-ry: 10628 26633 27043 33276 71862 77841 83993 118419 124414 137126 158863 159381.

Zł. 1.000 na N-ry: 4253 9146 17980 18463 27803 30702 50065 50889 51834 56567 57242 62078 65697 67278 73514 78858 85333 91715 93159 99014 99069 102179 102715 103750 108049 108182 108437 110729 116345 127574 128325 130333 138441 138726 141059 147028 153033.

WARSZAWA (Pat). Ciągnięcie V klasy 25 loterii państwowej w dn. 22. IX.

20 tysięcy złotych — 107.914, po 5 tysięcy złotych — 15.253, 52.199, 100.862, 113.880, 158.815, po 3 tysiące złotych — 1714, 46.711, 63.953, 83.332, 108.510 i 123.509.

